

Magnitskiy a ostatní v. Rusko (stížnost č. 32631/09 a 53799/12)

Datum rozhodnutí: 27. srpna 2019

Závěr: Vnitrostátní orgány odepřely stěžovateli potřebnou lékařskou péči a jednaly v rozporu se svou povinností chránit jeho život.

Obsah: Stížnost se týká Sergeje Magnitského, auditora obviněného v Rusku z organizovaných daňových úniků, který zemřel v roce 2009 ve vazbě, v níž byl více než rok a která byla opakovaně prodlužována, a po své smrti byl také odsouzen. První stížnost byla podána stěžovatelem ještě za jeho života. Následně po jeho smrti podaly druhou a třetí stížnost stěžovatelova manželka a matka. Soud jednomyslně rozhodl o porušení čl. 2, čl. 3, čl. 5 odst. 3 a čl. 6 odst. 1 a 2 Úmluvy.

Poznámka: Soud zejména dospěl k závěru, že léčebná péče, které se dostalo stěžovateli ve vězení, byla nedostatečná a vedla k jeho smrti. Okolnosti vedoucí k jeho smrti nebyly následně dostatečně prošetřeny. Stěžovatel byl také držen v přelidněných podmínkách, bez přístupu k odpovídající lékařské péči a bylo s ním v době bezprostředně předcházející jeho smrti špatně zacházeno. Soud dále uvedl, že státní orgány měly rozumné důvody pro podezření vůči Magnitskému z účasti na daňových únicích. Nicméně toto podezření je ještě neopravňovalo, aby jej držely ve vězení déle než rok, přičemž ze strany státních orgánů nebyly uvedeny žádné uspokojivé důvody pro tento jejich postup. Trestní proces vedoucí k jeho odsouzení po jeho smrti byl od základu nespravedlivý.

Související judikatura: rozsudek ze dne 9. 4. 2013, *Abdi v. Spojené království*, č. 27770/08, rozsudek ze dne 30. 10. 2012, rozsudek ze dne 30. 10. 2012, *Ablyazov v. Rusko*, č. 22867/05, rozsudek ze dne 10. 1. 2012, *Ananyev a ostatní v. Rusko*, č. 42525/07 a 60800/08, rozsudek ze dne 21. 7. 2016, *Aristov a ostatní v. Rusko*, č. 36101/11, 36831/11, 52683/12, 63745/12, 59337/13, 67679/13, 67943/13, 77397/13, 3251/14, 9694/14, 13257/14 a 19016/14, rozsudek ze dne 17. 1. 2017, *Barakhoyev v. Rusko*, č. 8516/08.

Relevantní ustanovení: čl. 2 (právo na život), čl. 3 (zákaz mučení), čl. 5 odst. 3 (právo na svobodu a osobní bezpečnost), čl. 6 odst. 1 a 2 (právo na spravedlivý proces a presumpce nevinny) Úmluvy o lidských právech a základních svobodách.

Olewnik-Cieplińska a Olewnik v. Polsko (stížnost č. 20147/15)

Datum rozhodnutí: 5. září 2019

Závěr: Vnitrostátní orgány nereagovaly způsobem odpovídajícím situaci dlouhodobého únosu.

Obsah: Stížnost se týká únosu a vraždy bratra a syna stěžovatelů Krzystofa Olewnika. Ten byl unesen v roce 2001, dva roky byl svými únosci držen v zajetí a vystaven špatnému zacházení z jejich strany. Následně byl zavražděn, ačkoliv únosci dostali požadované výkupné. Jeho tělo bylo nalezeno v roce 2006 na základě příznání jednoho z únosců. Deset členů gangu bylo nakonec v roce 2010 odsouzeno. Odsouzení byla založena z velké části na příznání pachatelů: u soudu popsali, jak drželi svou oběť připoutanou řetězem ke zdi za krk a za nohu, muže bili, podávali mu drogy a málo jídla. Tři členové gangu zemřeli ve vězení před konáním soudu nebo těsně poté. Ačkoliv jejich smrt byla na základě provedených šetření posouzena jako sebevražda, vedla přesto k rezignaci tehdejšího ministra spravedlnosti a vlně propouštění ve vězeňské službě a úřadu prokurátora. Konečná zpráva parlamentní vyšetřovací komise polského Sejmu z roku 2011 uzavřela, že „očividná liknavost, zjevné omyly, lhostejnost a nedostatek profesionality vyšetřovatelů vedly k neúspěchu pátrání po pachatelích únosu a [...] nakonec i ke smrti Krzystofa Olewnika“. Zpráva se rovněž zabývala možností, že omyly úředníků „byly úmyslné a zaměřené na zametení stop, zničení důkazů [...], a to v důsledku toho, že někteří z nich spolupracovali s kriminálním gangem, který unesl a zavraždil Krzystofa Olewnika“. Soud jednomyslně rozhodl o porušení čl. 2 Úmluvy v materiálním i procesním aspektu.

Poznámka: Soud zejména uvedl, že vnitrostátní orgány věděly nebo měly vědět o skutečném a bezprostředním ohrožení života Krzystofa Olewnika od okamžiku jeho zmizení. Od počátku bylo jeho zmizení vyšetřováno jako únos a podle statistických údajů, které předložila vláda, byly únosy v Polsku v té době spojeny s mučením, ubližováním na zdraví a smrtí. Jednání s únosci trvalo čtyři roky, po které jeho rodina dostávala dopisy s výhrůzkami životu a zdraví uneseného. Všechny dopisy byly předány policii, přičemž nebezpečí pro oběť se plynutím času

nijak nesnižovalo, ale právě naopak. Policie udělala řadu zjevných chyb, které soud v rozsudku příkladmo uváděl. Nebyly správně zajištěny stopy v domě oběti po únosu, tři roky trvalo zajištění důkazu prostřednictvím prodavačky v obchodě, která prodala mobilní telefon vedoucímu gangu v roce 2001, nebyl šetřen anonymní dopis, který v roce 2003 uváděl jména osob zapojených do únosu, nebyly šetřeny a sledovány telefonní hovory, ač únosci používali známou telefonní SIM kartu, a nebyl proveden dohled nad předáním výkupného. Soud konstatoval, že přes parlamentní vyšetřování ukončené vydáním vysoce kritické závěrečné zprávy nebyly okolnosti věci na vnitrostátní úrovni nikdy zcela objasněny.

Související judikatura: rozsudek ze dne 31. 3. 2005, *Adali v. Turecko*, č. 38187/97, rozsudek ze dne 7. 7. 2011, *Al-Skeini a ostatní v. Spojené království*, č. 55721/07, ECHR 2011, rozsudek ze dne 27. 11. 2007, *Brecknell v. Spojené království*, č. 32457/04, rozsudek ze dne 17. 1. 2012, *Choreftakis a Choreftaki v. Řecko*, č. 46846/08, rozsudek Velkého senátu ze dne 31. 1. 2019, *Fernandes de Oliveira v. Portugalsko*, č. 78103/14, rozsudek ze dne 9. 6. 2009, *Opuz v. Turecko*, č. 33401/02, ECHR 2009.

Relevantní ustanovení: čl. 2 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (právo na život).

Rozsudek Velkého senátu ve věci Strand Lobben a ostatní v. Norsko (stížnost č. 37283/13)

Datum rozhodnutí: 10. září 2019

Závěr: Vnitrostátní orgány se nepokusily rovněžným způsobem vyhodnotit zájmy dítěte a jeho biologické rodiny nebo jakkoliv vzít v úvahu vývoj v rodinném životě matky, zejména skutečnost, že se v mezidobí vdala a má další dítě.

Obsah: Stížnost se týká rozhodnutí vnitrostátních orgánů odejmout matce rodičovská práva a připustit adopci jejího dítěte jeho pěstouny. Jedná se o stěžovatelčino první dítě, které se narodilo v roce 2008. V době těhotenství matka čelila problémům a obrátila se na orgány péče o děti o pomoc. Přijala nabídku pobytu v rodinném centru za účelem diagnostiky v průběhu prvních měsíců života dítěte. Když se po narození dítěte rozhodla rodinné centrum opustit, vnitrostátní orgány rozhodly o okamžitém odebrání dítěte a o jeho umístění do pěstounské péče. Důvodem byly obavy personálu rodinného centra, aby

dítě mělo dostatečnou výživu. Následně zůstalo dítě v pěstounské péči po tři roky. Poté vnitrostátní soudy rozhodly, že není v nejlepším zájmu dítěte, aby byla veřejná péče ukončena, s ohledem na zvláštní potřeby dítěte a zásadní omezení rodičovských dovedností matky. Odvolací soud konkrétně uvedl, že pěstounská péče bude dlouhodobá a kontaktní setkání, která měla umožnit navrácení dítěte biologické matce, se nemohou uskutečnit častěji než několikrát za rok. V roce 2011 bylo pak rozhodnuto, že adopce je v nejlepším zájmu dítěte. Odvolání matky byla zamítnuta s tím, že dítě je psychologicky zranitelné a potřebuje mnoho klidu, jistoty a podpory a tuto jistotu mu mohou poskytnout jeho pěstouni, které považuje za své rodiče. Senát soudu rozsudkem ze dne 30. listopadu 2017 neshledal porušení čl. 8 Úmluvy čtyřmi hlasy ku třem. Dospěl k závěru, že zde byly výjimečné okolnosti, které odůvodňovaly postup vnitrostátních orgánů. Dle tohoto závěru vnitrostátní orgány čelily obtížnému problému vyvážit kolidující zájmy v této komplexní věci a jejich postup byl motivován především požadavkem jednat v nejlepším zájmu dítěte, zejména s ohledem na jeho zvláštní potřeby. Dne 9. 4. 2018 byla přijata žádost stěžovatelky o předložení věci Velkému senátu. Adoptivní rodiče dítěte stěžovatelky, Česká republika, Dánsko, Belgie, Slovensko, Bulharsko a Spojené království obdrželi postavení třetích stran – intervenientů v písemném řízení, právě tak jako různé organizace: Alliance Defending Freedom International, Associazione italiana dei magistrati per i minorenni e per la famiglia a AIRE Centre. Velký senát rozhodl 13 hlasy proti čtyřem, že byl porušen čl. 8 ve vztahu k oběma stěžovatelům, matce i adoptovanému synovi.

Poznámka: Soud konstatoval, že zásadním důvodem pro postup vnitrostátních orgánů byla neschopnost matky starat se řádně o syna, zejména s ohledem na jeho speciální potřeby zranitelného dítěte. Toto odůvodnění bylo dle závěru soudu založeno na omezených důkazech, protože kontaktních setkání mezi synem a jeho matkou po jeho umístění do pěstounské péče bylo málo, byly od sebe značně časově vzdáleny a zprávy psychologů, na něž se odkazovalo, nebyly aktuální. Prezentované závěry o zranitelnosti dítěte nebyly podloženy téměř žádnou analýzou a chybělo jakékoliv vysvětlení, jak mohlo být dítě stále zranitelné, ač bylo ve veřejné péči od tří týdnů svého věku.

Související judikatura: rozsudek Velkého senátu ze dne 16. 12. 2010 *A, B a C v. Irsko*,

č. 25579/05, ECHR 2010, rozsudek ze dne 7. 8. 1996, *Johansen v. Norsko*, č. 17383/90, rozsudek Velkého senátu ze dne 12. 7. 2001, *K. a T. v. Finsko*, č. 25702/94, ECHR 2001 VII, rozsudek ze dne 26. 2. 2002, *Kutzner v. Německo*, č. 46544/99, ECHR 2002 I, rozsudek Velkého senátu ze dne 6. 7. 2010, *Neulinger a Shuruk v. Švýcarsko*, č. 41615/07, ECHR 2010.

Relevantní ustanovení: čl. 4 Protokolu č. 7 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (právo nebýt souzen nebo trestán dvakrát).

Orlović a ostatní v. Bosna a Hercegovina (stížnost č. 16332/18)

Datum rozhodnutí: 1. října 2019

Závěr: *Členský stát je povinen zajistit odstranění kostela postaveného na pozemcích pozůstalých po obětech genocidy ve Srebrenici.*

Obsah: Stížnost se týká kostela postaveného srbskou ortodoxní farností na pozemcích stěžovatelů poté, co stěžovatelé byli nuceni své nemovitosti opustit při útěku za války v letech 1992–1995. Stěžovatelé jsou rodina 14 bosenských obyvatel. Jsou příbuznými manžela první stěžovatelky a více než 20 dalších osob, které všechny přišly o život při genocidě ve Srebrenici v roce 1995. Nemovitosti patřily manželovi první stěžovatelky a jeho bratrovi a sestávaly z několika rodinných a zemědělských usedlostí, polí a luk. V roce 1998 byl na těchto pozemcích postaven srbský ortodoxní kostel poté, co proběhlo vyvlastnění nemovitostí ve prospěch srbské ortodoxní farnosti. Následně na základě přípojky 7 k Daytonské úmluvě, garantující svobodný návrat uprchlíků do jejich domoviny a restituci jejich majetku, přijala Republika Srpska v roce 1998 restituční zákon. Stěžovatelům byla přiznána plná restituce jejich majetku a na základě tohoto rozhodnutí jim byly jejich nemovitosti v restituci vráceny, s výjimkou pozemku, na němž byl postaven kostel. Stěžovatelé následně usilovali bez úspěchu o navrácení i tohoto pozemku, také prostřednictvím vnitrostátního soudního řízení. V roce 2004 příslušný stavební úřad vydal nařízení zakazující užívání kostela, proti němuž podal odvolání místní starosta, a srbská ortodoxní církev požádala o stavební povolení na kostel a posléze ho i získala. Soud jednomyslně rozhodl, že byl porušen čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě.

Poznámka: Soud dospěl k závěru, že nijak nezdůvodněné opomenutí vnitrostátních

orgánů jednat v souladu s pravomocnými rozhodnutími, která potvrdila plnou restituci majetku stěžovatelů, poškodilo výrazným způsobem jejich právo vlastnit majetek. Šesti hlasy k jednomu soud rozhodl také o tom, že členský stát je povinen zajistit výkon těchto dvou pravomocných rozhodnutí ve prospěch stěžovatelů, včetně zejména odstranění kostela z pozemků stěžovatelů, a to nejpozději do tří měsíců od data, kdy se jeho rozsudek stane konečným.

Související judikatura: rozsudek Velkého senátu ze dne 16. 7. 2014, *Ališić a ostatní v. Bosna a Hercegovina, Chorvatsko, Srbsko, Slovinsko a Bývalá republika Jugoslávie*, č. 60642/08, ECHR 2014, rozsudek Velkého senátu ze dne 22. 6. 2004, *Broniowski v. Polsko*, č. 31443/96, ECHR 2004 V, rozsudek ze dne 7. 5. 2002, *Burdov v. Rusko*, č. 59498/00, ECHR 2002 III, rozsudek Velkého senátu ze dne 19. 10. 2000, *Iatridis v. Řecko* (spravedlivé zadostiučinění), č. 31107/96, ECHR 2000 XI, rozsudek Velkého senátu ze dne 25. 3. 1999, *Iatridis v. Řecko*, č. 31107/96, ECHR 1999-II.

Relevantní ustanovení: čl. 10 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (svoboda projevu).

Pastors v. Německo (stížnost č. 55225/14)

Datum rozhodnutí: 3. října 2019

Závěr: *Popírání holocaustu nepoživá ochrany podle čl. 10 Úmluvy.*

Obsah: Stížnost se týká odsouzení poslance zemského sněmu za popírání holocaustu v průběhu jeho projevu v zemském parlamentu. Ve své řeči uvedl, že „takzvaný holocaust je využíván k politickým a komerčním účelům“, a poukázal na „záplavu kritiky a propagandistických lží“ a „auschwitzová představení“. Stěžovatel byl za to odsouzen okresním soudem pro hanobení památky mrtvých a úmyslné pomluvy židovského národa. Jeho odvolání byla zamítnuta. Odvolací soud posoudil jeho projev jako celek se závěrem, že stěžovatelova řeč představovala popření systematického, rasově motivovaného masového vyhlazování Židů, které v době třetí říše probíhalo v Auschwitzu. Dle vnitrostátního soudu stěžovatel nemůže spoléhat na své právo na svobodu projevu, pokud jde o popírání holocaustu. Soud jednomyslně rozhodl, že stížnost ve vztahu k čl. 10 Úmluvy je zjevně nedůvodná a že nebyl porušen čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

Poznámka: Soud uvedl, že stěžovatel úmyslně uváděl nepravdivá tvrzení, aby očernil Židy. Taková tvrzení nemohou požívat ochrany svobody projevu podle Úmluvy, protože jsou protikladná samotným jejím hodnotám. Nedošlo tedy k porušení práv stěžovatele a stížnost je nepřijatelná. Soud však posoudil stížnost také z pohledu možné podjatosti soudu, protože jeden ze soudců odvolacího soudu byl manželem soudkyně soudu 1. stupně. Dospěl k závěru, že právo stěžovatele na spravedlivý proces nebylo porušeno, protože o námitce podjatosti rozhodoval jiný senát odvolacího soudu bez jakýchkoliv vztahů k oběma manželům soudcům, a tuto námitku zamítl.

Související judikatura: rozsudek Velkého senátu ze dne 17. 5. 2016, *Karácsony a ostatní v. Maďarsko*, č. 42461/13 a 44357/13, rozsudek ze dne 22. 6. 2010, *Kurlowicz v. Polsko*, č. 41029/06, rozsudek Velkého senátu ze dne 15. 12. 2005, *Kyprianou v. Kypr*, č. 73797/01, ECHR 2005 XIII K, rozsudek ze dne 15. 3. 2011, *Otegi Mondragon v. Španělsko*, č. 2034/07, ECHR 2011, rozsudek Velkého senátu ze dne 15. 10. 2015, *Perinçek v. Švýcarsko*, č. 27510/08, ECHR 2015 (výňatky).

Relevantní ustanovení: čl. 6 odst. 1 a 2 (právo na spravedlivý proces) a čl. 10 (svoboda projevu) Úmluvy o lidských právech a základních svobodách.

L. P. a Carvalho v. Portugalsko (stížnost č. 24845/13, 49103/15)

Datum rozhodnutí: 8. října 2019

Závěr: Finanční sankce uložené stěžovateli neodpovídaly řádné rovnováze mezi potřebou chránit právo soudce na ochranu jeho pověsti a vážnosti ve společnosti na jedné straně a právem stěžovatelů na svobodu projevu.

Obsah: Stížnost se týká vyvození odpovědnosti dvou právníků za kritiku soudců. V obou případech se jedná o stížnosti právních zástupců, kteří byli v občanskoprávním řízení shledáni odpovědnými za pomluvu, když v soudním řízení kritizovali postup soudce. Stěžovatel L. P. zaslal stížnost Vysoké soudcovské radě a stěžoval si na postup soudkyně při jednání a na procesní nedostatky. Zejména uvedl, že při jednání pozoroval „atmosféru velké blízkosti mezi soudem a zástupcem žalované strany“. Vysoká soudcovská rada na stížnost nereagovala, ale soudkyně následně podala proti stěžovateli trestní oznámení pro pomluvu a tvrdila, že stěžovatel zaútočil na

její pověst a čest. Odvolací soud uložil stěžovateli uhradit částku 5 000 EUR s konstatováním, že vyjádření stěžovatele přesáhlo meze přípustné kritiky. V případě druhého stěžovatele podali trestní oznámení proti soudkyni pro pomluvu a rasovou diskriminaci dva klienti romského původu, které stěžovatel zastupoval. Oznámení se týkalo hodnocení těchto klientů obsažené v písemném vyhotovení rozsudku. Státní zástupce trestní stíhání zastavil a oba klienti, opět zastoupeni druhým stěžovatelem, podali proti soudkyni občanskoprávní žalobu pro pomluvu. Ta byla shledána nedůvodnou a zamítnuta. Následně soudkyně podala žalobu na stěžovatele s odůvodněním, že jako právní zástupce vědomě podal bezdůvodné trestní oznámení. Stěžovateli bylo následně soudem uloženo uhradit 10 000 EUR s příslušenstvím. Soud jednomyslně rozhodl o porušení čl. 10 Úmluvy.

Poznámka: Soud konstatoval, že oba stěžovatelé jednali při výkonu své profesní povinnosti jako právní zástupci. Částky, jejichž zaplacení jim bylo soudy uloženo, byly způsobily mít odrazující efekt na celý advokátní stav jako takový, zejména pokud jde o povinnost advokáta bránit zájmy klienta. Závěry, jimiž vnitrostátní soudy zdůvodnily vyvození odpovědnosti vůči oběma stěžovateli, byly soudem shledány jako nerelevantní a nedostatečné a bez souvislosti s jakoukoliv naléhavou sociální potřebou. Soud shledal zásah do práv stěžovatelů nepřiměřený a nikoliv nezbytný v demokratické společnosti.

Související judikatura: rozsudek ze dne 22. 1. 2015, *Pinto Pinheiro Marques v. Portugalsko*, č. 26671/09, rozsudek ze dne 8. 4. 2010, *Bezmyanny v. Rusko*, č. 10941/03, rozsudek ze dne 15. 12. 2011, *Mor v. Francie*, č. 28198/09, rozsudek ze dne 29. 3. 2011, *Gouveia Gomes Fernandes a Freitas e Costa v. Portugalsko*, č. 1529/08, rozsudek Velkého senátu ze dne 23. 4. 2015, *Morice v. Francie*, č. 29369/10, CEDH 2015.

Relevantní ustanovení: čl. 10 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (svoboda projevu).

Szurovecz v. Maďarsko (stížnost č. 15428/16)

Datum rozhodnutí: 8. října 2019

Závěr: Omezení stěžovatelovy výzkumné práce, které mu zabránilo podat přímé zpravodajství ve věci veřejného zájmu, nebylo dostatečně odůvodněno.

Obsah: Stížnost se týká odepření přístupu novinářů do přijímacího zařízení pro žadatele o azyl. Stěžovatel poukazyval na to, že mu vnitrostátní orgány odmítly na jeho žádost umožnit uskutečnění rozhovorů a pořízení fotografií v přijímacím středisku v Debrecínu a tím mu zabránily ve zpracování zprávy o životních podmínkách žadatelů o azyl v tomto středisku. Jeho žádost byla odmítnuta s odkazem na soukromý život a bezpečnost žadatelů o azyl, kdy bylo sděleno, že mnoho z nich prchlo před pronásledováním, a proto by mohli být v nebezpečí, pokud by byly jejich osobní údaje zveřejněny. Soud jednomyslně rozhodl, že byl porušen čl. 10 Úmluvy.

Poznámka: Soud uvedl, že výzkum je základem součástí svobody tisku, a musí být proto chráněn. Soud neměl za to, že by bylo dostatečně odůvodněno omezení stěžovatelovy výzkumné práce, které mu zabránilo podat přímé zpravodajství ve věci veřejného

zájmu. Především důvody uvedené vnitrostátními orgány pouze v obecné rovině poukazovaly na možné problémy ve vztahu k bezpečnosti a soukromí žadatelů o azyl bez toho, že by byly skutečně zvažovány všechny dotčené zájmy.

Související judikatura: rozsudek ze dne 13. 2. 2018, *Aydoğan a Dara Radyo Televizyon Yayını Anonim Şirketi v. Turecko*, č. 12261/06, rozsudek Velkého senátu ze dne 23. 6. 2016, *Baka v. Maďarsko*, č. 20261/12, rozsudek Velkého senátu ze dne 29. 3. 2016, *Bédat v. Švýcarsko*, č. 56925/08, rozsudek Velkého senátu ze dne 10. 11. 2015, *Couderc a Hachette Filipacchi Associés v. Francie*, č. 40454/07, ECHR 2015 (výňatky), rozsudek ze dne 20. 10. 2009, *Lombardi Vallauri v. Itálie*, č. 39128/05.

Relevantní ustanovení: čl. 10 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (svoboda projevu).

Připravila: Pavla Boučková

V nakladatelství Wolters Kluwer právě vyšlo

Soudní dohled

Radek Visinger

Předkládaná monografie *Soudní dohled* je na českém trhu první komplexní prací věnovanou **dohledu podle zákona o soudech a soudcích**. Spojuje mnohdy unikátní a málo dostupné poznatky o skutečné praxi soudní správy s podrobným výkladem stěžejních témat dohledu: **průtahy v řízení a nepřiměřená délka řízení, soudcovská etika, důstojnost soudního jednání a transparentnost rozvrhů práce**.

K problému soudních průtahů je přistupováno v širších souvislostech, autor předkládá vlastní kategorizaci konkrétních příčin průtahového řízení podle jejich významnosti a obsáhle představuje nástroje pro měření kvality a výkonnosti soudnictví, jakož i faktory, jež mají na efektivnost soudů vliv (řízení lidských zdrojů, organizace práce na soudech, optimální soudní mapa a samospráva justice atd.).

Text je doprovázen množstvím příkladů z praxe, statistických údajů, tabulek a odkazů na judikaturu a další zdroje.

Objednat můžete na obchod.wolterskluwer.cz